

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Profesorji — osnovnošolski nadzorniki.

Leta 1922. je prof. Radojevič, načelnik min. prosvete izdelal načrt zakona za osnovne šole, ki je bil najbirokratičnejši načrt, kar smo jih imeli dosedaj. Ta načrt je zidal vso avtoriteto šolstva na avtokratizmu in birokratizmu. Predvideval je tudi profesorje za nadzornike osnovnih šol.

S tem je hotel vzpostaviti avtoriteto nad učiteljstvom in dvigniti šolstvo...

»Da ne bi vladala prevelika kolegijalnost med učiteljstvom in nadzorniki«, je bila že tedaj ona krilatica, s katero so oficijelni krogi utemeljevali nujno potrebo, da bodi profesor osnovnošolski nadzornik. Brez globljega utemeljevanja so odrekli potrebo tesnejšega, vzajemnejšega delovanja med nadzorniki in učiteljstvom.

Nadzornik-profesor naj bi bil »nezmožljivi« pedagogski Bog, ki bo nosil avtoriteto že v sebi in bo šel lahko preko avtoritete izkustev in prakse po poti svojih teoretičnih zamisli in eksperimentov, na katerih naj bi slonela njegova namišljena avtoriteta nad učiteljstvom. Učiteljstvo naj bi se ga balo, mrzilo naj bi ga... Ali je prepred med nadzorniki in učiteljstvom res tako nujno potreben?

Po teh nazorih bi tudi na srednjih šolah ne smel biti nadzornik profesor, ampak kvečjemu univerzitetni profesor, da bo vladal in obstojal med profesorji in nadzorniki — avtokratski in birokratski — kitajski zid.

Leta 1922. ta nazor ni prodril in je teza avtoritete, na kateri naj bazira osnovna šola po prof. Radojeviču, propadla v Glavnem Prosvetnem Svetu. Celo v Beogradu so uvideli, da ne kaže napenjati strun, ki so pokale že v Avstriji in da brez osnovnošolskih praktikov ni mogoča notranja reforma osnovne šole in ne avtoriteta nad učiteljstvom, ki bi ga bila v stanu dvigniti in vzpodbujati pri njega notranjem delu v šoli.

V zadnjem času se je isto stremljenje pokazalo v gotovem krogu profesorjev tudi pri nas. Proti načelu demokracije in samovlade poedinih stanov, ki bi morala biti naš višek in naš ideal, hoče ta krog postaviti zopet profesorja za nadzornika nad osnovnim šolstvom.

Eden najabsurdnejših argumentov, ki smo ga slišali med drugimi, je pač ta, »da pripada to mesto profesorjem, ker je sistemizirano z I./4.« Ta argument je tako slab, da se ga morajo resnejši krogi gg. profesorjev direktno ženirati, če se jemlje kot opora za dosego tega mesta. Tako argumentiranje kaže golo kruhoborstvo, zaradi katerega se hoče zasesti s strani profesorjev to mesto, ki je posestno mesto osnovnošolskega učiteljstva in stavi v zelo čudno luč vse probleme notranje reforme osnovne šole, pred katerimi stojimo in program, ki ga imajo gg. profesorji v pogledu reformnih problemov osnovne šole, zaradi katerih ravno smatra osnovnošolsko učiteljstvo to mesto za važno.

Lahko bi tudi govorili o tem, kako je prišlo do »sistemiziranja« tega mesta z I./4 ter razglabljali tudi nadalje to plat vpraša-

nja. A osnovnošolsko učiteljstvo se je pričelo oddaljevati od zgolj materialistiških pogledov pri reševanju šolskih vprašanj.

Z razvojem osnovnega šolstva se je vedno bolj in bolj spoznavala potreba dati vodstvo nad osnovnim šolstvom osnovnošolskemu učiteljstvu, ako ga hočemo dvigniti. Poglejmo malo nazaj!

Pokojni nadzornik Hubad se je moral kmalu umakniti Levcu, ki je kot bivši okrajni šolski nadzornik imel več prakse in več upogleda v notranjost osnovne šole. Ne smemo pozabiti, da sta pa oba bila zainteresirana za naloge osnovne šole na učiteljsko, kot večletna ravnatelja, kjer sta sodelovala pri uvajanju učiteljskega naraščaja v osnovnošolsko prakso.

Že tedaj so pa merodajni krogi pričeli uvidevati, da spada na tako mesto osnovnošolski praktik, če hočemo osnovno šolo tudi v njeni notranjosti preobraziti. Da niso bile strankarske sile tedaj jačje od stvarnih razlogov, bi se to tudi zgodilo že pod Avstrijo.

Starejši tovariši, ki so imeli svoječasno srednješolske profesorje za okrajne nadzornike, bi vedeli naštet marsikatero resne argumente tako metodične, didaktične ter obče šolske pogoje, ki bi razčistile to vprašanje. Vedeli bi pa povedati tudi marsikatero anekdoto iz te dobe. Našteli bi pogoje glede ocenjevanja učiteljevega dela, truda in uspehov, ki so izvirale iz neopoznanja osnovnega šolstva in neumevanja položaja in teženj učiteljstva, kar je prvi pogoj za uspešen razvoj pouka in šolstva ter zadovoljstva učiteljstva.

Počemu bi posezali nazaj! Poglejmo samo v dobo dr. Pestotnika. Reakcija ni prišla zgolj zaradi personalnih zadev temveč ima svoje vzroke tudi v odredbah, ki so rezale v notranjost osnovne šole, ker so bile odredbe od srednješolskega profesorja s premalim ali pa sploh nikakim upoštevanjem osnovnošolskega referenta in mnenj

V naših vrstah je nastal močan prevrat...

(Piše Albin Čebular.)

V naših vrstah je nastal močan prevrat, toda prevrat, ki je v korist učiteljstvu!

Preje učitelj proti učitelju, brat proti bratu — nož na nož...

O, da ni spregledal učitelj že prejel! Druge vrste so bile že zdavnaj strnjene, le učitelju je ležala koprena zaslepljenosti na očeh. Bil je pač premalo trden in preveč odvisen, biti je moral hlapec, ni imel časa in tudi smel ni misliti na samostojnost, gospodu ni smel pogledati v oči.

Nastopili so časi osvobođenja, prerodenja in učitelj je stopil na življensko pozornico kot človek! Človek velikih idej, ki je sprevidel, da je doslej upropaščeval samega sebe.

Proč je vrgel nož, ki ga je imel namerjenega proti lastnemu bratu-sotrpinu in mu podal desnico, pogledala sta v zarjo in videla vstajenje! In to vstajenje je bilo lepše od solnca, močnejše od mladosti in sočnejše od tople pesmi. Izprevidela sta, da stojita z roko v roki skupno za enotne cilje v dobrobit vsega učiteljstva kakor svetilka boljših časov, ki plovejo gnani od južnih vetrov s pomladno godbo.

češpljev, češnjev cvet; koliko prašnikov in pestičev; iz katerih delov se dela sad; na katerih drevesih na šolskem vrtu ali pa na domačem vrtu bo letos dosti sadja; slana pomori cvetje; kdaj so slane; ali so slane v zgodnji ali pozni spomladi; ali je slana pomorila pozno cvetje; katere jablane so cvetele zgodaj, katere pozno; ali je na njihovem vrtu dosti dreves, ki prezgodaj cvečejo.

Senca na vrtu: Kaj raste na šolskem vrtu v senci dreves; katere rastline rastejo na svetlem; katere rastline ne rastejo v senci; na kateri strani drevesa je senca jutraj, opoldne, popoldne; na kateri strani ni nikoli sence; ali naj sadimo drevesa na južni ali na severni strani.

Mladike: Kaj poganjajo prijeti cepiči; tudi druga drevesa poganjajo mladike; kaj se dela za listovim pecljem.

Plevel: Korenine plevela v zemlji; kaj srkajo iz zemlje; katerim rastlinam škodujejo; listi plevela delajo senco drugim rastlinam; ali raste pšenica ali proso v senci; vrste plevela; najbolj škodljiv plevel; med katerimi rastlinami plevel najbolj raste; plevel med žitom; kako uspeva proso na opletih gredic; na neopletih.

Okopavanje: Kaj stlači zemljo; korenine v stlačeni zemlji; kakšno zemljo morajo imeti rastline; katere njive je težko kopati; kakšna zemlja je na tistih njivah; ali je lažje kopati v suhem, med dežjem ali po dežju; kakšna je mokra zemlja na raznih njivah; kakšne vrste zemlje

osnovnošolskega učiteljstva. Vsa opozorila s strani osnovnošolskega učiteljstva so tedaj naletela na gluha ušesa. In reakcija...

Najmanjši predpogoj za vsakega oblastnega šolskega nadzornika iz srednješolskih vrst bi morala biti dolgoletna poglobljena praksa na reformiranem učiteljsko in notranja osnovnošolska praksa vsaj v lastnosti sreskega šolskega nadzornika, ako hoče postati oblastni šolski nadzornik sedanjih dob ustrežajoči reformator osnovnega šolstva in ne navadni birokrat, ki bo kvečjemu oviral in ubijal to reformo.

Ne gre samo za poznanje vnanje organizacije modernega osnovnega šolstva. Danes je problem reforme osnovne šole vse globlji in zahteva bolj kot pod Avstrijo do brega notranjega poznavalca osnovne šole, če hoče pravilno izvesti nastopajoče reformne probleme v naši osnovni šoli. Osnovnošolsko učiteljstvo je podalo dovolj širok predlog in je v zadnjem času pokazalo dovolj resnosti, ki jo ima z ozirom na osnovno šolo in njene naloge, zato smatra lahko vsako brskiranje v tem vprašanju kot omalovaževanje vsega stanu.

Masa osnovnošolskega učiteljstva je sedaj prebujena že toliko, da bo avtoriteta nadzornika danes lahko slonela le še na dobrem poznavanju notranjosti osnovne šole in njenih notranjih reformnih potreb, vsaka druga avtoriteta bo prej ali slej odrekla. Organizacija pa hoče poskrbeti, da dvigne s študijem notranjih šolskih problemov učiteljstvo še višje, da bo še odpornejše proti vsakemu birokratizmu in avtokratizmu.

Seveda, če se motri vprašanje šolskega nadzornika samo z birokratičnega stališča ali celo s stališča I./4, brez potreb notranje reforme osnovne šole, potem seveda ni treba upoštevati osnovnošolskega učiteljstva, potem se lahko prezre osnovnošolsko učiteljstvo tudi pri tem vprašanju, ker bo hodila šolska uprava svojo, učiteljstvo pa svojo pot.

Kadar se potegujeta za naše skupne cilje, takrat jih ne vidiš za mizo z mrkim pogledi, zavita v oguljene, raztrgane in zamazane politične plašče, ampak sta pustila strankarstvo s klobukom in dežnikom na hodniku pred vrati.

Šele sedaj je zasijala prava zarja, šele sedaj se je pričelo enotno delo, pričel za nas tisti veliki čas vstajenja in smotnega življenja ter žrtvovanja za sebe in domovino.

Vsak je brat, vsaka sestra in vsak dobi plačilo po zaslužnju, a ne po strankarstvu, to je zlato geslo, pripeto nad vhodom našega novega svetlišča.

Izven je pa učitelj kakor drugi samostojen in ima popolnoma proste roke v svojem mišljenju in nikdo mu tega ne krati niti najmanj!

Ali kaj, ko bo žel vsak pri katerikoli stranki samo nesrečne dneve svojega življenja!

Učitelj v mestu — kaj njemu mar, saj ne pride dosti v dotiko s silo življenske reke. Vse drugače je pa z učiteljem na deželi. Morda se napoti na svoje prvo služ-

beno mesto poln sil, poln idealov in hoče prenoviti svet v enem mesecu, ali svet je trd (zgrajen na stoletjih) in on obleži razočaran s strto perotjo in solzo v očeh. In kdo je to storil? Zagrizena strankarska zaslepljenost!

O, vem, vsepovsod je imel obljub, vse polno kritja, izza ograj so mu šepetali v pogum — nad njim so se zbrali črni oblaki in on je prosil tiste tisoče pomoči — a vsa vrata so zaprta, skozi reže pa prihajajo smehi ironije... Sam umiraš, o brat, popolnoma sam na tem mrzlem svetu in ni ga, ki bi ti podložil vsaj trd kamen pod trudno glavo...

Pa pride tisti, ki si morda nanj pljuval in ti obveže krvavečo rano, on, ki ni zblaznel od strankarske zagrizenosti, ampak ima le blago dušo...

Torej, ne bodimo slepi, ampak trezne naj bodo naše sodbe, naši sklepi.

Kako bom pa zašel v duše ljudi?

Poizkusi s strankarstvom — kakor bi trenil imaš dva tabora in vsak dan boš zlostnejši, vedno globlje ti bo klonila glava. Srečaš človeka — nagovori ga s politiko — klet bo ves svet, sebe in tebe. Srečaš drugega, vprašaj ga po 'opravljanjem' delu, poduči ga v tem in onem, kar vidiš, da bo v prid njemu in njegovi kmetiji — vse svoje življenje ti bo hvaležen. Premisli! Pridobil bo tako enega, dva, deset, vse. Pomagaj jim dvigniti prirodne zaklade, usposobi jih za boljše življenje in brez tebe ne bodo mogli biti!

Če ti ni potreba, ne sili se, ne hodi v ogenj po žerjavico.

Malo je prijatelj, ki te ne zapuste v dnevi tvoje žalosti; največ jih še zataji resnico, če tudi si nedolžen, te obdolže, da odnesejo le oni zdrave pete. Da, taki so ljudje, take jih naredi strankarstvo.

Zatorej pozdravljeni vsi oni, ki so se strnili v veliko vrsto in ki se bore edino za dosego naših ciljev, ki v tem plemenitem delu ne poznajo strankarstva, ampak le Pravico. Boje se teh omahljivci, ker vidijo, da je stopilo učiteljstvo na svojo pozornico samo, izkristalizirano, da je kakor grad sredi otoka, kajti le ono bo izvajalo naše pravo, olajšalo naše težnje, da nam bodo zasijali toplejši in jasnejši časi!

K izpremambi pravil UJU.

(Splošna in tajna predizbira kandidatur za volitve v ožji sosvet in odseke.) *

Pravila in poslovnik organizacije bi morala biti stilizirana in precizirana tako, da bi volitev z vzklikom v načelstvo organizacije sploh ne dopuščala, odnosno priznavala veljavnost volilnega rezultata le v slučaju, da so glasovali vsi prisotni — in sicer soglasno — brez izjeme. Volitve bi se naj vršile, če že ne vsako zaporedno, pa vsaj vsako drugo leto (in ne šele vsaka tri leta); izvedla pa bi se najbolje edino le tajno, t. j. potem kuvertiranih glasovnic (veljavnih le, ako nosijo volilni žig UJU). Volilna in iz-

* Predstoječi predlog tov. Kislingerja je predložilo Laško učiteljsko društvo poverjeništvo, da bi ga skušalo uveljaviti in da se o njem izrečejo tudi ostala učiteljska društva.

LISTEK.

JOS. DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

(Dalje.)

Leska: Mačice; cvetni prah; kaj ga raznaša; iz česa zraste lesnik.

Cvetlice ob potoku in na suhem: Kakšni so listi; njih teža, ko se posušijo.

Cvetlice in rastline na suhih tleh: Kakšni so listi; njih teža, ko se posušijo.

Poizkus s pšenico: Kako raste pšenica na gredici, ki smo jo prekopal v jeseni; kako raste pšenica na gredici, ki smo jo prekopal spomladi; kako raste na pognojeni gredici; kako na nepognojeni; kako raste na neprekopani gredici; kakšne so korenine v prekopani ali v neprekopani gredici; kakšne korenine imajo bujne rastline; kakšne korenine imajo slabotne rastline; kaj iščejo korenine v zemlji; ali se korenine lažje širijo v rahli ali trdi zemlji; kakšne so korenine, če je več rastlin skupaj; ali je na tako majhnem prostoru zadosti hrane za vse rastline; kaj moramo storiti s sadnimi sadikami.

Ovčtovi sadnih dreves: Koliko cvetnih listov ima jablanov, hruškin,

so tam; kako raste proso na neokopani gredici; kako na okopani.

Osi-pa-va-nje: Katere rastline osipavajo; kaj je zraslo v zemlji, ki smo jo rastlini prisuli; ali rastlina bolje raste, če ima mnogo ali malo korenin; kako rastejo na gredice osute prosene rastline; kako rastejo neosute.

Delo spomladi: Kaj delajo oče in bratje; kaj delajo mati, sestre teta; kakšno orodje rabijo; po katerem delu so najbolj trudni; kaj dela živina; po katerih njivah je bilo najtežje orati; kakšne vrste zemlja je tam; ali se njihovim toži delati; kaj bi bilo brez dela; nekateri ljudje ne morejo živeti brez dela; kdo je pomagal njihovim delati; komu so pomagali njihovi; kje so kupili orodje; koliko je stalo; katere dele ima brana; pri katerem delu so pomagali otroci; kaj delajo najrajši; katero delo se jim upira; ali sami radi delajo ali jih prisilijo; prostovoljno delo; prisiljeno delo; delati je treba zaradi prehrane in zaradi staršev; delo iz dolžnosti.

Ugibanje o letini: Suša, hladno, mokro, toplo; koliko topline je o dežju, po dežju, o suši; kako kaže na njihovih njivah; kakšno je žito v dolini; v gornjem delu; kako raste, kjer so preorali globoko ali plitvo; kjer so preorali jeseni ali spomladi; kjer so pognojili ali pa niso pognojili.

Cveti semenskih sadežev: Koliko cvetnih listov, prašnikov in pestičev imajo krompirjev, korenov, pesin, repin, zeljnat cvet; iz katerih delov se dela seme.

Trava: Katere trave rastejo na vrtu, v dolini, na hribu, na mokrem, na suhem; ali je večja trava na mokrem ali na suhem; plitva in peščena zemlja po hribih; kako raste trava po dežju; kako raste o suši; kako raste trava v aprilu; kako raste v maju; kdaj trava cvete; prašniki; sočne in obse-nele trave; katero travo travji je živina; katere cvetice rastejo med travami; na nižinskih, višinskih, mokrih, suhih travnikih; vonj in okus cvetlic; strupene rastline na travnikih; zdravilne rastline; kumin, rman. Košnja: Kdo kosi; kdo grabi; težko in lahko delo; solnce ožge obraze; potenje; luknjice na koži; hladno po potenju; žej; voda iz kuhanega posušenega sadja; koliko vozov sena so pripeljali iz posameznih travnikov; na katerem travniku je bilo največ sena; koliko vozov sena so pripeljali iz vseh travnikov; kaj pravijo starši o letini sena; ali je dobra ali slaba; kako pomaga otrok ob košnji; katero orodje so rabili pri košnji; katere dele ima kosa, grablje, vile; ovenelo seno je škodljivo; bilke, listi, cvetje; olesenele bilke.

Previdnost ob vožnji sena: Otroci se radi vozijo na vozu vrh sena; včasih kdo pade in si zlomi roko ali si jo izpahne; komu v vasi se je zlomila kost na roki; komu se je izpahnila; ali se komu še pozna; prva pomoč; zdravnik; ali se prej zacelijo mlade ali stare kosti.

Kapusov belin: Vrste metuljev; kapusov belin; leta po zelju; jajčeca; gosenice; zapredki; metulji; škoda; kako jih uničujemo. (Dalje prih.)

volitvena možnost bi se morala nuditi slehernemu članu UJU, in sicer na ta način, da bi skrutinij glasovnic celokupnega slovenskega učiteljstva ustvaril in izkazal najprej kandidatno listo onih članov, na kojih imena bi odpadlo največ glasov, dočim bi imeli delegati glavnih skupščin na podlagi izbirne kandidatne liste izvršiti potem samo le še ožje volitve v upravne odbore in odseke, toda istotako in zopet le tajnim potom z listki. Edino tajne volitve z listki preprečujejo vsakršno možnost zamere in izpostavljenja posameznikov ter omogočajo povsem neženiran in prost izraz mišljenja organizirancev.

Splošne volitve za dosego kandidatne liste naj bi vodil in izvršil poseben strogo nepristranski skrutinatorski odbor, odnosno pravni odsek organizacije — ter objavil v stanovskih glasilih celoten rezultat nekaj dni pred letnimi skupščinami UJU v svrhu predorijentacije članstva. Še bolj pa delegatov. Skrutinij ožjih volitev bi se naj izvršil nato na skupščinah samih ter razglasil sklepni rezultat izvoljenih — sproti in takoj — odnosno do nastopnega dne ko se vrši glavno zborovanje ali pa v naslednji številki »Učit. Tovariša«. Na tem mestu bodi opozorjeno na volilno navodilo, važno za ožje volitve:

Delegatom naj bi nudila okvir za ožje volitve — dvoodstotna (2%) količina vsega članstva v Sloveniji zapošleni do najvišje splošno izglasovanega člana navzdol: — (za letos torej okvir obsegajoč okrog 50 volilencev, na čijih osebe bi padlo največ glasov).

Kar se tiče ustvaritve kandidatne izbirne liste, bi zadostovalo, ako napiše vsak član(ica) UJU 1 do 10 imen kandidatov na svojo glasovnico (z žigom) ter pošlje isto pod kuverto direktno na naslov skrutinatorskega odbora (ali pa indirektno potom šolskega vodstva, društvenega zbiralca »Učit. Tovarišu« — ali kakor že). Ta odbor bi moral rezultat izbirnih kandidatskih volitev objaviti najmanj teden dni pred letno skupščino (ali običnim zborom) v »Učit. Tovarišu« (in sicer: če že ne v vseh imen, pa vsaj ona v okviru 2%, ki pridejo za ožje volitve v pošte). Pri sestavi svojih volilnic (do 10 imen) posamezni člani nikakor niso vezani event. samo na ude domačega okrajnega društva, ampak jih teritorialno lahko zajemajo iz vse pokrajine (v našem slučaju iz vse Slovenije).

Slični volilni modus (širših in ožjih volitev bi se moral v poslovnih sprejetih tudi za volitev v glavni upravni odbor UJU — toda s to omejitvijo, da izbirnih kandidatnih list ne bi sestavljalo vse članstvo UJU, ampak samo člani širših pokrajinskih svetov. V posameznih učiteljskih društvih pa je tajni in tu predlagani način volitev sploh najlažje in najkrajše izvedljiv samo, da tu prav lahko odpadejo — ožje volitve ako društvo ni močno. Seveda bi se obveznost tega volilnega načina morala šele uveljaviti.

Volitev za izbiro kandidatov se izvrši potom kuvertiranih tajnih glasovnic že par dni pred običnim zborom, tako da so imena najvišjih izglasovancev na dan zborovanja že zbrana — in se te lahko na podlagi glasovnega rezultata kratkoma po vrsti vpraša li sprejmejo odborniške funkcije ali ne. Ta način volitev se obnese prav dobro in je odbor na mah sestavljen, brez godrnjanja nezadovoljstev in brez besedičenja, ponujanja, vsiljevanja, izgovarjanja prosjačenja odn. križajočih se predlogov; vrhu vsega je dopusten že pri sedanjih statutih, kajti izbirne liste še nikakor ni smatrati obveznim ozir. že vnaprej veljavnim.

Nadalje bi se moral predsednikom glavnega odbora in pokrajinskim poverjenikom UJU zagotoviti odnosno izposlovati za ono dobo, ko sede v teh funkcijah — službeni dopust. To pa iz razloga, da se lahko posvetijo izključno prospehu organizacije, jo povsod, in vsakem kraju in vsak čas neovirano zastopajo, vršče hkrati repre-

zentacijske dolžnosti kjer in kadar nastopi potreba za to. Poverjeniki naposled ne bi smeli biti krajevno navezani na gotovi priviligerani službeni kraj (ali celo oblast) — kakor n. pr. izključno na Ljubljano ali Maribor — ampak bi morala biti vsled zasužranega dopusta omogočena slehernemu članu dosega poverjeniške funkcije, pa bodisi, da slušuje v najzakovnejši gorski ali obmejni vasi. V pokrajinskih glavnih mestih naj bi mu pomagali vršiti poverjeniške dolžnosti in posle tkzv. oblastni tajniki UJU (ali pa oblastni podpredsedniki). Končno bi morala organizacija uveljaviti in uvesti za poverjenika tkzv. reprezentacijsko določilo v obliki — recimo — mesečno a 1 Din davka, ki bi ga plačeval zanj vsak organizirane UJU To bi omogočalo poverjeniku potrebno potovalno prostokretnost, uglednejše nastopanje in mu pomagalo čuvati stanu primerno vodstveno pozicijo v javnosti.

Na dlani je, da bi spravi takšen volilni postopek popolnoma drug duh v našo organizacijo, t. j. oni duh ki naj bi vršil po znanem — spornem in glasovitem § 2. organizacijskih pravil vrhovno svrhu Udruga. Upravni odbori bi predstavljali v obliki kompromisnih avtomatično podanih poročev, ki bi se rezultirali iz svobodnih volilnih glasovnic, čisti in resnični izraz nazorov, razpoloženja volje in stremiljenj posameznih struj in pokretov v celokupnem članstvu. Uživali bi povečano zaupanje, ugled in avtoriteto ne samo pri članstvu, ampak tudi pri šolskih oblastih in vladi. Organizacija bi imela z vsakokratnimi volitvami ključ kontrole in tehnično sodbe v

svojih rokah. Spremenljivost in negotovost volilnih izidov bi povečala čut odgovornosti in silila k res vestni brižni in korektni vršitvi načelstvenih funkcij. Vsak pojav nezdravih razmer in opozicije v organizaciji bi se lahko sproti reguliral in korigiral. Med učiteljstvom bi se poživila ljubezen do organizacije — in vodstveni odbori s čelnimi reprezentanti vred bi se neprimerne bolj respektirali. Sklepi poverjeništev bi zalegli navzdol in navzgor. Noben režim si ne bi upal gaziti naših stališč. Mlačni, pasivni, nezadovoljni in deloma zapostavljeni mlajši člani pa tudi premnoge, predskodkov polne ženske družtenice, bi se jeli živahneje ogrevati za skupne stanovske cilje ter stremljivo tekmujoč siliti iz svojih sedanjih breznadnih kariernih položajev na plan — bodisi kot stanovsko-politični borci, bodisi kot pedagoško-literarni ali sploh kulturni delavci. Vsak bi si bil v svesti, da mu enkrat dozori nagrada — in da njegov trud ne bo ostal nepoznan in nepriznan. Poživila bi se vsesplošna zainteresiranost na naših skupnih stanovskih prizadevanjih zlasti pa na porastu, edinstvenosti, izpolnjenosti in moči organizacije kot take.

In še mnogo drugih argumentov govori za ta predlagani volilni način, kojih tolačenje pa bi članek žal preveč podaljšalo. Omenim n. pr., da bi bil tkzv. deklaracijski razkol menda sploh izostal, ako bi bili že vsa prejšnja leta tako volili in je tudi sedaj podan s predlogom most za ponovno zblizanje in združenje. Tovariška sodruštva naj blagovolijo pri bodočih zborovanjih opredeliti napram iznešeni zadevi svoja stališča.

Juro Kislinger (Laško).

Predlog ministrstva prosvete za revizijo uradniškega zakona.

Predlog za izpremembo uradniškega zakona, ki ga je izdelala komisija pri ministrstvu prosvete, pri kateri je sodeloval tudi zastopnik UJU.

Pod tem naslovom je pričela priobčevati »Narodna Prosveta« v 94. številki odstavke dela komisije, ki se tičejo učitelstva. V nastopnem posnemamo najvažnejše točke iz »Narodne Prosvete« s pristavkom, da se je komisija pri sestavi predloga ozirala na naše želje in zahteve, ki smo jih predložili centralnemu odboru UJU v obliki predlogov in protestne resolucije, ki je bila objavljena v 12. številki »Učit. Tovariša« dne 4. X. t. l.

I. Projekt uredbe in zakonsko pooblastilo.

Uredba o izpremembi in dopolnitvi uradniškega zakona se ima izdati na podlagi pooblastila po čl. 326. fin. zakona za leto 1927-28. V omenjenem čl. fin. zakona so postavljene meje, v katerih se morajo kretati izpremembe in izpopolnitve urad. zakona. Po čl. 94. ustave ne smejo biti uredbe v nasprotju z zakonskim pooblastilom, na podlagi katerega so predpisane. Ako je pa uredba v nasprotju z zakonskim pooblastilom, jo sme Narodna Skupščina s svojo resolucijo razveljaviti v celoti ali deloma. Zaradi tega je pri izdaji uredbe posvečati pažnjo, da se ne preokračijo meje, ki so označene v pooblastilu, ker bi bilo drugače vse delo brez uspeha.

Komisija je ugotovila, da se pri sestavi projekta uredbe ni dovolj pazilo na gornja določila ustave, kar je prva pogrška, ki jo hoče pojasniti z nekaterimi primeri.

Iz besedila čl. 326. se ne more sklepati, da daje pooblastilo možnost izpreminjati razvrstitve drž. uradnikov in uslužbenec, ki jo predpisuje zakon. Nasprotno se mora sklepati, da ta razvrstitev ostane še nadalje. Pri vsem tem predvideva projekt uredbe novo vrsto drž. uradnikov, t. j. urad. pripravnikov in s tem ukinja 9. skupino I. kategorije. Z ozirom na to, ker smatra komisija, da so take izpremembe protivne zakonskemu pooblastilu, misli, da je obdržati v vseh kategorijah vse obstoječe skupine in da je črtati v projektu uredbe vse nove odredbe o pripravnikih.

Zakonskemu pooblastilu je protivna tudi odredba čl. 11. projekta, po kateri more resorni minister v sporazumu z ministrom pravde in ministrom financ razvrstiti ona zvanja, ki niso označena v tabeli. Ta odredba je protivna zaradi tega, ker se morajo glasom pooblastila izvršiti razvrstitve z zakonsko uredbo in ne z ministrskim rešenjem. Tudi ne obstoji pooblastilo, ki bi dolo-

čalo drugačen način postavljanja uradnikov, kakor ga določa zakon. Z ozirom na to mora ostati čl. 52. urad. zakona tak, kakršen je in se morajo vse njegove izpremembe, izvršene v projektu, odstraniti. V prehodnih odredbah projekta uredbe se nahaja tudi čl. 1, ki se glasi: »sedanji upravnik mesta Beograd pride v 1. skupino I. kategorije«. Ker je izdajanje zakonskih odredb za eno določeno osebo protivno običnim pravnim principom, je protivno tudi zakonskemu pooblastilu, na podlagi katerega se ima izdati ta uredba. Pooblastilo postavlja za razvrščanje, objektivni kriterij, »važnost in odgovornost dela« in na osnovi tega kriterija spada prej omenjeno zvanje po predloženi tabeli v 3. ozir. 2. skupino I. kategorije. — V prehodnih odredbah projekta se nahaja tudi čl. 16., po katerem je odlok ministra o razvrstitvi izvršen, ko ga odobri komite ministrov, s čemer se je hotelo onemogočiti pritožbo na drž. svet. Ta odredba projekta je tudi v nasprotju s pooblastilom in bi bilo izpušiti in nadomestiti z odredbo, da ima uslužbenec proti rešenju pravico pritožbe na drž. svet.

Gorji navedeni slučajji so samo primeri o prekoračenju zakonskega pooblastila, ki se nahajajo v projektu uredbe. Komisija pripominja, da je označila prekoračenja, ki jih je še več, pri posameznih členih, in je hotela s tem le opozoriti, da se pri končni izdaji uredbe posveti največjo pažnjo soglasju z zakonskim pooblastilom.

IV. Automatsko napredovanje profesorjev srednjih in učiteljev osnovnih šol.

Komisija je v polnem obsegu odobrila predvideno automatsko napredovanje tudi za profesorje sred. šol in za učitelje. Dodala je samo pri tem, da naj velja isto tudi za univerzitetne profesorje. Rok za automatsko napredovanje profesorjev srednjih šol je vzela komisija iz čl. 57. urad. zakona. V ta rok se šteje samo služba po položenem diplomskem izpitu, kar znači, da se je profesorjem podaljšal rok za napredovanje, ker se jim je prej štela vsa doba.

Maksimalni rok za napredovanje.

Zaradi zagotovljenja napredovanja, se uvede tudi maksimalni rok, t. j. da pride vsak uradnik po gotovi službeni dobi v pripadajočo skupino pristojne kategorije.

VI. Prehod iz kategorije v kategorijo.

Projekt uredbe predvideva možnost za prehod iz III. v II. kategorijo brez predpisane iz-

obrazbe in to po gotovi dobi službenih let in izpopolnitvi še drugih odredenih pogojev. Komisija se s tem strinja, a smatra, da bi bilo treba omogočiti slični prehod iz II. v I. kategorijo, posebno še z ozirom na to, ker se nahajajo v II. kategoriji uradniki, ki imajo višjo izobrazbo, kakor jo zahteva zakon za I., a ne take, ki je predpisana za I. kategorijo. Treba je torej dati takim uradnikom II. kategorije možnost, da se prevedejo zaradi zmožnosti, vestnosti in neoporečnega delovanja v I. kategorijo, kjer završe svoje službovanje v določeni skupini. Tak prehod iz II. v I. kategorijo bi bil za uslužbenca več moralnega kakor materialnega značaja, a za državno službo pa velike koristi združeno z neznatnimi finančnimi žrtvami.

Stanarina.

Projekt uredbe predvideva ono višino stanarine, ki je določena v zakonu. Medtem je pa znano, da sedanja stanarina že zdavna ne odgovarja onim zneskom, ki jih mora uradništvo plačevati za stanovanja. Položaj uradništva se od dne do dne slabša in postane v tem pogledu kmalu nevzdržen, posebno še zaradi ukinjenja stanovanjskega zakona. Komisija uvideva zaradi tega nujnost, da se zviša stanarina v odpono, če ne že za odpravo teh nevzdržnih stanovanjskih razmer. — Po čl. 37. urad. zakona je dana možnost, da se stanarina v gotovih krajih zviša. Ker je po čl. 28. urad. zakona stanarina sestaven del plače in pripada vsem uslužbenecem ne glede na njihov položaj, zato bi bilo po mišljenju komisije ukiniti čl. 38. ur. zakona, ki predvideva izplačevanje le ene stanarine, če sta mož in žena v drž. službi v istem kraju. (Dalje prihodnjič.)

Volno, bombaž za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA, Stari trg 12, Židovska 4

Splošne vesti.

Vseu članstvu, naročnikom in čitateljem želimo

SREČNO NOVO LETO 1928!

Poverjenišstvo UJU in uredništvo Učiteljskega Tovariša.

ANKETA ŠOLSKIH UPRAVITELJEV MARIBORSKE OBLASTI.

Na predlog nekaterih okrajnih učiteljskih društev iz mariborske oblasti in po sklepu seje širjega sosveta v Celju z dne 27. novembra t. l. sklicujemo na dan

7. JANUARJA 1928 OB 10. URI

anketo šolskih upraviteljev, ki se bode vršila v Mariboru na III. deški osnovni šoli na Ruški cesti. Za šolske upravitelje, ki se udeležijo ankete, smo zaprosili prosvetni oddelek v Mariboru odsotnost od pouka za ta dan. Mariborski veliki župan je dovolil odsotnost z odlokom P. br. 7479/1 dne 23. dec. 1927.

POVERJENIŠTVO UJU v Ljubljani, dne 28. decembra 1927.

ANDREJ SKULJ, JOSIP KOBAL, poverjenik. tajnik.

— Zopet nesrečna premeščanja po čl. 71 uradniškega zakona. Uredništvo je prejelo sledečo pritožbo od prizadetih: Že neštetokrat smo videli kako se je ta nesrečni člen izrabljaj. V zadnjem času opazujemo nezmiselno tolmačenje tega člena tudi v Mariboru. Pri zadnjih namestitvah smo videli, da sta bili zasedeni dve mesti po tem členu in sicer v Krčevini pri Mariboru in v Celju. Ali se bo sedaj prakticiralo tako, da se bodo mesta, za katera bi bilo nedvomno mnogo prosilcev, oddajala pod roko po čl. 71. — Člen 71. pravi, da se smejo državni nameščenci prestavljati na izpraznjena mesta tudi brez svoje volje (t. j. brez pritižkanja kljuk), toda po neizogibni službeni potrebi. Čudno je, da je za dobra mesta, kjer navadno ne primanjkuje učitelstva, takoj službena potreba in se ga takoj na-

Poljska privreda u seoskim osnovnim školama.

(Založila »Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani«. Cena 50 Din.)

Pred nami leži lična, 162 strani broječa in bogato ilustrirana knjiga, ki so jo sestavili francoski strokovnjaki L. Rongier, C. Perret in A. Mialle. V srbohrvaščino jo je prevedel in za naše razmere priredil univerzitetni profesor Ivan Rittig.

Iz predgovora prireditelja te, za vse podeželsko učiteljstvo zelo važne knjige posnamemo, kaj je napotilo pisatelja, da je pripomogel k izdaji tega dela. Piše nam: »Naš narod je kmetijski, živi se od pluga in motike. Naše kmetijske šole ne izpolnjujejo svoje naloge, ker jih je premalo. Treba pa je, da se čim večje število kmetijske mladine pouči v poljedelstvu. Treba je da se osnujejo po deželi kmetijski tečajji, zimске šole. Naša vas, trg, mesto in država žive od kmetijstva. Žal pa, da naši ljudje obdelujejo zemljo skoraj tako, kakor so jo obdelovali naši predniki. Naši sinovi se morajo naučiti boljše in razumnejšega kmetovanja. To dejstvo je napotilo prevajalca, da je priredil za našo mladino in naše učitelje knjigo, po kateri poučujejo uspešno francosko mladino, ki mora, predno dobi odpustnico, položiti pismen izpit iz kmetijstva.

Vsa snov je obdelana v 35 berilih. Vsako berilo zase je metodično urejena celota. Iz opazovanj in poizkusov privede

čitatelja v skrivnosti rastlinskega ustroja in življenja. Ker pa je bogat pridelek odvisen od dobrega semena, nas dalje uči o važnosti odbiranja semenja in gomoljev (selekcija). Seznanja nas kako rastline razmnožujemo, zato govori dalje o setvi in razmnoževanju rastlin s potaknjenci, grebenicami in cepljenjem. Vrlo zanimivo je berilo o hranitbi rastlin in o važnosti dušika (nitifikacija). V 6., 7. in 8. berilu se poučimo o fizikalni sestavi zemlje in kako je nastala rodna zemlja ter kateri činitelji pospešujejo rast in razvoj rastlin. V nadaljnjih treh berilih govori o prirodnih gnojilih, predvsem o hlevskem gnoju in kako moramo z njim ravnati. Govor je tudi o zelenem gnojenju in drugih prirodnih gnojilih. O umetnih gnojilih, kot dopolnilih k hlevskemu gnoju in drugih gnojilih ter o važnosti apna, se poučimo v naslednjih berilih. Ker rastline le tedaj dobro uspevajo, če imajo dovolj vlage, oziroma če je ni preveč, govori naslednje poglavje o namakanju in osuševanju (drenaža). Važno je dalje kolobarjenje, ki varje zemljo pred enostranskim izčrpanjem redilnih snovi.

V naslednjih berilih se seznanimo z obdelovanjem zemlje, spoznamo razne stroje, važna žita in njihove bolezni.

V 20. in 21. berilu nas seznanja pisatelj s travništvom in najvažnejšimi travniškimi rastlinami. Dalje spoznamo okopanine in obrtne trgovske rastline, kakor so: lan, konoplja, hmelj, tobak, sladkorna pesa i. dr.

O vinogradništvu govori v naslednjih dveh poglavjih. Seznanja nas z vsemi deli v vinogradu in v kleti, spoznamo trsne

škodljivce in vinske bolezni. V 27. berilu obravnava vrtnarstvo, v 28. pa gozdarstvo. To snov bi bilo treba temeljiteje obdelati. V 29. berilu govori o živalski hrani in njeni sestavi. V naslednjih pa o domači živini, nje oskrbi, negi in odbiranju za pleme (selekcija) ter malih živalih.

Končno povdarja važnost združništva, rednega knjigovodstva in velik pomen kmetijskega šolstva. V zadnjem berilu spoznamo najvažnejše kmetijstvu škodljive in koristne živali.

Iz podanega pregleda bo vsakemu učitelju jasno, da je opisana knjiga najboljši pripomoček za pouk v ponavljalnih in kmetijsko-nadaljevalnih šolah, kakor tudi za dobro pripravo pri pouku v spoznavanju prirode in kmetijskem pouku v osnovni šoli. Vsem šolam in učiteljstvu jo toplo priporočamo!

„Slovenija“.

V »Srpski književni zadrugi« v Beogradu je te dni izšla kot številka 202 knjiga »Slovenačka«, ki seznaja srbski narod s slovenskim kulturnim in drugim življenjem.

Knjiga bo Srbom tako dobro došla, kakor našim ljudem »Zgodovina Srbov« ki jo je letos izdala družba sv. Mohorja. »Slovenačka« ima 223 strani in obsega članke raznih znanstvenikov. Geografski pregled (32 strani) je sestavil prof. Anton Melik, zgodovino (do str. 85) Milko Kos,

starejšo književnost Fran Kidrič, novejšo književnost Ivan Grafenauer, gledišče Fran Alreht, glasbo Stanko Vurnik, prosvetne prilike (od strani 201 do 222) pa Fortunat Lužar.

Prosveta je opisana v dveh delih, in sicer z ozirom na razmere pred osvoboditvijo in po osvoboditvi. Pričenja se šolstvo posebno po reformaciji in se razvija v dobo delovanja jezuitov, dobo Marije Terizije, dobo Francozov v Ljubljani, leto 1848., in dalje. Posebej so tudi navedeni podatki o meščanskih in srednjih šolah in o univerzi. Slovenci so imeli pred prevratom veliko borb za pravice materinega jezika v šolah. Opisane so v knjigi s kratkimi potezami poljedelske in gospodinske šole, obrtne in trgovske šole, glasbene šole in zaščita dece. Lepo je v Sloveniji razvita narodna izobrazba Sedaj je v obeh oblastih 4372 društev. Od teh je v mariborski oblasti 88 političnih, 699 kulturno-prosvetnih, 494 strokovnih, 315 humanitarnih in 95 raznih drugih društev. »Prosvetna zveza« ima 110 domov. Tudi imamo 128 listov. Število osnovnošolskih otrok je od leta 1918. do 1925. padlo od 150.346 na 130.077, meščanskošolskih pa je naraslo, od leta 1918. do danes od 1508 na 7189.

Opis upošteva tudi šolstvo na Koroskem in Primorskem. Italijanske državne oblasti so hitro uničile vso lepo razvito prosveto v Primorju. Knjigo krasijo mnoge umetniške slike. »Srpska književna zadruga« je izdala že več drugih prvovrstnih knjig o poznavanju naše države, tako o Hrvatski, Bosni, Južni Srbiji in Črni gori.

„Raduje se življenje nam, saj Radion pere sam!“

RAZUMNA
MICA

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Varuje perilo!

mesti, za kako slabo mesto v gorski vasi, kamor nihče ne, kjer je narod bolj potreben šolanja, pa se lahko čaka mesece in celo leta predno se dobi učitelja. Tukaj očitno ni službene potrebe. V členu 71. se govori samo o službenih, ne pa o rodinskih potrebah (ta dva pojma se tudi večkrat zamjenjata). Kdaj bo red?

— Odeček za meščanske šole v prosvetnem ministrstvu. Prosvetno ministrstvo je že opetovano razmišljalo o ustanovitvi posebnega odseka za meščanske šole. Zdaj je ta odsek ustanovljen. Njegovo področje bo obsegalo vse meščanske šole na Hrvaškem, v Slavoniji, Sremu, Banatu, Bački in Baranji. Za šefa novega odseka je imenovan referent v prosvetnem ministrstvu g. Matijak. — Kakor je razvidno, so ostale meščanske šole v Sloveniji še vedno podrejene oddelku za Slovenijo v ministrstvu prosvete.

— Prošnje za bolezenski dopust učitelstva. Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal odlok, v katerem opozarja učiteljstvo, da je treba priložiti prošnjo za daljši bolezenski dopust (več kot 1 mesec) komisijono uradno zdravniško spričevalo dveh zdravnikov, katerih mora biti vsaj eden uradni zdravnik.

— V vrhovno učiteljsko sodišče je izvoljen kot predsednikov namestnik dr. Čeda Mitrovič, rektor univerze.

— Ker se čuje, da je proti rokotvornemu pouku na deželi »velika averzija«, češ, da to ni za podeželske šole, da naj se črtajo v proračunu postavke itd., pozivljam vse tovaršice in tovarišice, ki imajo veselje do tega predmeta, da dokažemo, da se tudi na deželi doseže lepe uspehe — morda tudi lepše in z manjšimi stroški kot v mestih. Predlagam, da se tudi tu strnemo ter organiziramo proti koncu tekočega leta skupno podeželsko razstavo deških ročnih del na kaki šoli v Ljubljani. Tam naj sodi javnost, ali je ročno delo tudi za podeželske šole ali ne. Jaz sem prepričan, da gojiti ta predmet veselje do šole in do dela, da o estetski in vzgojni plati tu niti ne govorim. Za danes samo teh par vrstic — držijo po potrebi tudi bolj obširno. Vse eventuelne predloge je poslati prosim na naslov Jože Mrak, učitelj, Mengeš.

— 168 Din in 4 šilinge, torej 200 Din se je nabralo na gostiji novoporočenega učiteljskega para tov. Miloša Ledineka in tovarišice Milke Roškarjeve iz Černe pri Prevaljah za Učit. dom v Marboru. Kolikokrat obhajamo kak vesel (pa tudi žalosten) dogodek v družbi! In vendar se tako redko kdo spomni ob takih prilikah samega sebe — našega doma!

— »Dečva«, velika moda prihodnjega poletja. Preko vseh zaprek je sedaj za podeželske šole upeljiva »Dečva« končnoveljskega spletenja stvar. Realizacija te lepe in široko pomembne, že pred šestimi leti započete misli je zagotovljena. Prepričani smo, da bode naše ženstvo z veseljem pozdravilo in sprejelo »Dečvo«, dalo s tem našim pokrajinam narodno značilno lice »Jugoslovenski Matici« in »Dečjemu domu« pa mali gmotni prispevek. Vse žene, matere deklet, vse ženske organizacije bode pozvala k polnemu odzivu — Akcija za propagando »Dečve«.

— Vasilij Mirk: 10 povesti za klavirsko mladino. Zbirka lahkinih rondojev na podlagi narodnih pesmic. Naročila po pošti sprejema pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. — Cena partituri 20 Din brez poštne.

— »Zbori«. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo, urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani, 11. in 12. številka. Naročnina na »Zbore« za leto 1928. je ista kot letos, le 40 Din, naročniki naj jo takoj obnove!

— Knjižnica Pedagoške centrale v Mariboru. Radi evidence in na podlagi čl. 4. knjižničnih pravil prosim tovariše člane za

čitljive podpise pri naročevanju knjig. Pri skupnem naročilu navedite vsakega posameznika imenom in katere knjige si želi izposoditi, ker so za knjige odgovorni čitatelji in ne šole. Obenem prosim tudi, vračajte knjige, čim so prečitane, kajti le pod tem pogojem bo mogoče točno ustrezati čitateljem. — Knjižničar.

— Blagajnik litjskega učiteljskega društva nujno prosi vse tov., da mu z novim letom nakazujejo članarino vedno za mesec naprej. Obenem naj nakažejo tudi zaostanke od leta 1927.

— »Ženski List« izšao je broj 1. godište IV. kao božićni i novogodišnji broj na 52 stranice sa najnovijim modelima od kojih mnogi u više boja. Obilni tekst sadržaje novele, humoreske, crtice, razne zanimive članke i rubrike o zdravstvu, sportu, gimnastici, kozmetici, odgoju dece, kućanstvu, kuhinji i. t. d. Priložen je arak krojnih uzoraka, a u posebnom literarnom prilogu od 16 stranica počima Zagorkin roman »Vlatko Saretić«. Pojedini primjerci dobivaju se u svim knjižarama i trafikama. Pretplate prima Uprava »Ženskoga Lista« Zagreb, Samostanska ulica 2/I.

— Nova muzika. Z novim letom začne Glasbena Matica v Ljubljani izdajati dvo-mesečnik »Novo muziko«. »Nova muzika« bo imela glasbeno-književni in glasbeni del s priložo »Mala nova muzika«. Celoletna naročnina, t. j. 6 zvezkov, 100 Din.

Solnčni žarki izbelijo perilo, vendar se nikdo ne boji, da bi to moglo škodovati perilu. Stoletja že delajo gospodinje na ta način. — Prašek za pranje »RADION« je poznan že nekaj let in so se radi tega na pravili poizkusili, pri katerih se je z »RADIONOM« pralo 50, potem 100 in končno 500-krat, pa so vlakenca perila ostala nepoškodovana.

— Opozarjamo na inserat tvrdke ROZMAN in prosimo, da se p. n. učiteljstvo pri nakupu sklicuje na n. j.

— Opozarjamo tovarišice in tovariše lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na tvrdke, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovarišu«.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslužujte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, da pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krovov po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana. Telefon 2477.

Oblačilnica za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva 7 daje p. t. učiteljstvu blago na obroke po brezkonkurenčnih cenah in brez vsakih pristojbin, le proti predložitvi legitimacije. Pri veliki izbiri manufakturnega blaga, najdete primerna darila za Miklavža, Božič in Novo leto.

Mladinska Matica.

PROPAGANDA ZA MLADINSKO MATICO — ZBIranJE NAROČNIKOV.

Obračamo se v imenu poverjenstva do učiteljstva s prošnjo, da prevzame na svoji šoli zbiranje naročnikov za Mladinsko Matico, ustanovo, ki jo snuje naš stan za slovensko mladino.

V šolskem letu 1927./28. bomo dali naši mladini tri knjige, ki naj pomenjajo začetek v povzdigi mladinske beletrije in znanstvenega slovstva. Naš namen je dvojen: dati slovenskemu otroku zdrave dušne hrane ter jo razširiti čim najbolj med naš naraščaj. Zato bodo knjige poceni — 10 Din vse tri — in bodo šle v zadnjo uveljavitev vas. A da se to zgodi, se mora učiteljstvo ogreti za stvar. Brez učiteljstva ni izvedljiva lepa misel. Če le kje, more pri Mla-

dinski Matici pokazati učiteljstvo, da ima smisel in voljo za pravo kulturno delo med narodom.

Pripravljene knjige so: Koledarček Slovanske pravljice in Sadjarček.

Koledarček bo imel pripovedne sestavke, pesmi, znanstvene člančice, primerne soloobvezni mladini. Govoril bo o našem domu in o svetu, o potrebah hiše, o gospodarstvu, o tehničnih pridobitvah, objavil bo sličice iz razvoja človeštva, ilustrirane stastike itd. — vse preprosto, poljudno in pristopno mladini.

Slovanske pravljice se bodo zbrale tiste (jugoslovenske, češke, poljske, ruske), ki doslej še niso prevedene na naš jezik. Pravljice bodo ilustrirane in prirejene od naših priznanih pisateljev.

Sadjarček bo pa knjižica, ki jo bodo s posebnim veseljem sprejeli na deželi, kjer se goji sadjarstvo. Z njo hoče Mladinska Matica pridobiti za svojo izdajo tudi našega kmeta, ki mu bo s tem nudila prkoristno delce.

Toda — kakor že rečeno — je odvisen uspeh podjetja od učiteljstva. Mladinsko Matico vodi čist idealizem. Če ga bo slovensko učiteljstvo delilo, bomo položili temelj veliki zgradbi. Ako dosežemo 10.000 članov, bomo mogli že prvo leto pokriti vse izdatke za papir, tisk in razpošiljanje knjig. Toda to število je dosegljivo le, če dosežemo na vseh naših šolah (okrog 100.000 šolobveznih otrok!) vsaj 10% obiskujočih, ki pristopijo kot naročniki k Mladinski Matici.

Prosimo učiteljstvo, da stori, kar more, da uresničimo načrte. Za zbiranje denarja (à 10 Din) je določen čas od 1. do 29. februarja, tako, da smo v začetku marca gotovi glede števila izvodov, ki se bodo tiskali. Vendar je mogoče že prej začeti s propagando. Da bo šlo lažje, bomo poslali v januarju na vse šole nekaj ilustracij — prospektov kot poskus, kakšne naj bodo knjige in bomo priložili bloke za zbiranje naročnikov.

Zbiranje naročnikov se more poveriti tudi učencem samim, naravno, pod nadzorstvom učiteljstva. Zbiranje skozi mesec dni pa je projektirano zato, da morejo uboženjši prinašati skupaj tudi po nekaj dinarjev. Gotovo je namreč, da bo mogoče zbrati naročnino le s sistematičnim delom. En sam poziv ne bo izdal nič.

Vsak poverjenik bo v začetku marca sporočil poverjenstvu UJU — Mladinski Matici število članov ter bo poslal zbrani denar po čeku, ki ga Mladinska Matica pošlje vsem šolam.

Pregled uspeha v okraju pa se bo preselal pri prvem zborovanju učiteljskega društva v marcu ali aprilu.

Naloga, ki jo imamo pred seboj, ni težka. Z dobro voljo jo je lahko premagati. Prosimo učiteljstvo, da ne odreče svoje pomoči, radi dobre stvari, radi naše mladine, radi poslanstva učiteljstva v narodu!

Odeček M. M. poverjenstva UJU.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

POMEN KROŽKOV.

Osrednji izobraževalni odsek našega poverjenstva ima do sedaj naznanjenih 99 ustanovljenih krožkov širom Slovenije. Mnogo od teh novih organizacijskih edinic posluje že z vsem optimizmom, ki odlikuje najboljše iz učiteljskih vrst. Toda vse preveč skeptičnega razpoloženja glede koristi in uspeha krožkov izpodjeda to delo, da se ne more še tako razviti, kakor bi bilo želeli v našem skupnem interesu.

Ker je nedvomno mnogo krivo tega skepticizma prav nerazumevanje vseh posebnih nalog, ki jih bodo morali prevzeti

baš krožki — in samo krožki, zato ne bo odveč, če si predočimo važnost tega dela nekoliko natančneje.

Glavna njihova naloga je vsekakor nadaljnja izobrazba. Vsakemu je takoj jasen velik pomen sistematičnega shajanja učiteljstva v tem oziru. Ob določenih temah se izmenjujejo misli in izkristalizirani nazori postajajo tako polagoma skupna last udeležencev. Kamen do kamna raste postopno zgradba našega enotnega stanovskega naziranja. Sistematično in enotno za vso organizacijo postavljene izobraževalne teme omogočajo posplošnje in poglobljene v iste probleme hkrati po vsej organizaciji. Že drug izobraževalni tečaj slovenskega učiteljstva bo nedvomno pokazal veliko silo takega smotrenega dela in pomnožil tako potrebno samozavest in vero v lastno moč našega stanu, ne glede na to, da je to delo neobhodno potrebno za fundiranje našega šolskega in izvenšolskega udejstvovanja. Ker je padla pred kratkim nekje opazka, da se ne sme izgubljati preveč časa z izobraževalnim delom v dobi, ki zahteva predvsem borbenosti organizacije, bodi nam dovoljena v tej zvezi opazka, da bomo zaman pričakovali borbenega duha pri organizacijah, ki si niso vsak hip na jasnem, kaj hočejo, in ki si niso ustvarile v enotnem stanovskem naziranju trdne podlage, na katero edino je mogoče zastaviti vzvod. Iluzorno je torej upanje nekaterih tovarišev, da bodo dvignili borbenost organizacije brez predhodne organizacijske in družboslovne izobrazbe.

Udeleženci krožkov naj se ne puste plašiti po začetnih težkočah tega dela. Od sestanka do sestanka se bo zaznamoval naš predelek ter slast optimizem v končni uspeh.

Razum sistematične nadaljnje izobrazbe imajo krožki pa še drugi, nič manjši pomen. Predvsem nas krožki zblížajo, utrde medsebojno zaupanje, ki rase vedno le v skupnem delu in poznavanju drug drugega. Zlasti razmerje tovarišic in tovarišev bo postalo prav na krožkovih sestankih res iskreno tovariško. Skupno delo za skupne koristi je bilo vedno najboljšje sredstvo, izogniti se malenkostnim predsodkom in utapljanju v ozkosrčnem obupavanju. Zalostno je dejstvo v naši organizaciji, da životarijo med nami stotine organiziranih članov, ki niso še nikdar okusili slasti, ki nam jo podeli zavest, da sodelujemo po svojih najboljših močeh v skupnem organizacijskem aparatu. Ta dvigajoča zavest se rodi pa samo iz spoznanja, da je delo, v katerem sodelujemo, resnično potrebno in smotreno zastavljeno. To spoznanje in rutina v takem delu sta pa mogoča le v krožkih. Društvena zborovanja so malo primeren forum za tako izobrazbo. Tu se uveljavljajo večinoma oni redki, ki razpolagajo z dobršno mero govorniške spretnosti, večina zapušča pa zborovanja hladna in večkrat disgustirana. Formalistično govorančenje ubija skopo odmerjeni čas, ne da bi se mogel po navadi izrpniti niti eden od nebroj aktualnih problemov našega stanu in življenja. Najboljše misli ostajajo večkrat neizrečene, ker nima mislec na razpolago prepričevalnega govorniškega daru. Zeniranje ubija pobude, najboljši dostikrat ne soodločujejo, ker se z resignacijo in disgustom puste pregovorati.

To so razlogi, ki resnično obstoje. Stotine naših članov bi nam potrdile to trditve. Toda tudi če bi teh razlogov ne bilo, so društvena zborovanja mnogo prerodka in prekratka, da bi moglo v njih vse ono na dan, kar nam zlasti teži srce. Zborovanja morajo predvsem urejati zgolj tehnično-organizatorične strani in to vedno na škodo idejne poglobitve. Tu stopajo krožki naravnost odrešilno na pozorišče.

Ze vseh način razpravljanja je v krožkih čisto drugačen. Tovariško sedeč okrog mize, vlada v njih ton prijateljskega, neprisiljenega in domačega razgovora. Govorance so

Ali ste že član Ljudske samopomoči? Ako ne, prosimo čitajte tozadevni današnji oglas!

tukaj izključene. Vse se udeležuje razgovora neženirano in iskreno. Kdor ne ve, po-praša; komur je znano, odgovarja. Pri vsa-kem odstavku obravnavanega predmeta se dostavljajo od vseh strani pripombe, poja-snila, ilustracije iz življenja, opazke iz izku-senj lastnega dela. Znanje, praksa, izkustvo in pobude vseh postajajo last poedincev. Vsakdo prispeva in se dviga v zavesti vrše-nja potrebnega sodelovanja. Vse ono, ki se v društvih ne more razpravljati, privre tu na dan s podvojeno silo. In resnično: na društvenih zborovanjih se zamolči večkrat najvažnejše. Nebroj intimnih malenkosti čaka leta in leta, da bi prišle do razgovora. Od tod disgusti, razočaranja in indolence naših članov. Krožek je najprimernejši te-ren, na katerem je edino mogoče premagati te nevspešne pojave ki hrome borbeno silo vse naše organizacije. So to na videz brez-pomembne imponderabilije, a so v svojih posledicah pogubonosne. Društveno zboro-vanje je preokoren organ, da bi jih mogel zaznati in odstraniti. (Dalje.)

Damam iz **dežele** je posebno priporočljivo **trajno kodranje** in **vodna ondulacija**. Separirani oddelek za **specialno barvanje** las, **v vseh niansah**, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Tvrdba „MELA“
D. Z. O. Z.

SPECIJALNA TRGOVINA
VSEH VRST KRAVAT
LJUBLJANA. Dunajska c. 9

—oio Delo po krožkih:

28. Moste pri Ljubljani. Sestanek 20. t. m. Razpravljaj je o pomenu krožkov, o navodilih za študij in o zgodovinskem razvoju liberalizma. Prisotnih 16. Naslednji sestanek 19. januarja 1928.

29. Šmarje-Rogatec. Oba tamkajšnja krožka sta zborovala skupno 4. decembra t. l. v Rogatecu ob dobri udeležbi (19). Na dnevnem redu je bil zgodovinski razvoj li-beralizma ter pomen in organizacija kmet-skega življa.

30. Litija. Krožek se je prvič sestal 8. decembra t. l. Prisotnih 10 od 22. Govorilo se je o prvem in petem poglavju iz brošure ter čitalo iz Ušeničnikove »Sociologije«.

31. Semič. Prvi sestanek, 26. novembra t. l., je razpravljaj o okrožnicah poverjeniš-tva. (Prisotnih 7).

32. Semič. Drugič je zboroval ta kro-žek 17. decembra t. l. ob isti udeležbi. Pre-delala so se navodila za študij po krožkih in razdelila snov za prihodnji sestanek.

33. Borovnica. Tamkajšnji krožek se je sestal drugič 7. decembra t. l. ter razpravljal o navodilih; predelal nato 5. pogl. iz brošure. nakar je tov. Tavčar govoril o po-zmožnih vedah sociologije.

34. Sv. Jurij ob južni žel. je imel svoj prvi sestanek 13. t. m. ob prisotnosti 11 čla-nov. Ga. Schreinerjeva je govorila o pome-nu te važne samoozobraževalne akcije, na kar se je razpravljalo o zgodovinskem raz-voju liberalizma. Prihodnji sestanek začeti-kom januarja.

35. Teharje. Krožek je zboroval prvič 9. t. m. v Storah. Prisotnih 8 od 12. Obrav-naval je 5. poglavje brošure »O libera-lizmu«.

36. Ljubljana. Krožek se je sestal 23. novembra t. l. ter diskutiral ob prisotnosti 25 članov brošuro »O liberalizmu«.

37. Ljubljana — učiteljski. Drugi sestanek z učit. naraščajem se je vršil 22. t. m. Prisotnih 5 kandidatorov in 3 kandida-tinje. Razpravljaj je o učiteljski organizaci-ji o delu učiteljic izven šole ter o aktu-alnih dijaških razmerah v Ljubljani.

38. Radovljica. Članov 10. Prvič je kro-žek zboroval 15. decembra t. l. ob prisot-nosti 8 članov. Razpravljaj je Zgečevu bro-šuro o problemu vzgoje najširših plasti in o zgodovinskem razvoju liberalizma.

39. Radovljica. Drugič so se sestali 22. t. m. Udeležba 7. Nadaljevali so z Zgečevu brošuro in predelali 1. poglavje iz brošure »O liberalizmu«. Naslednji sestanek 19. ja-nuarja v Kropi.

40. Št. Janž pri Dravogradu je zboroval prvič 21. t. m. pri polni udeležbi (7). Govo-ril je o pomenu krožkov, razpravljaj 4 po-glavja iz brošure ter si nato ogledal uspehe tov. Križmana v smeri delovne šole.

41. Zagorje. Krožek se je prvič sestal 18. decembra. Od 20 članov je bilo navzo-čih 10. Pretresel je navodila za študij po krožkih ter soglasno sklenil, da se brošu-ric ne morejo smatrati za podlago krožko-vih sestankov. Uporabljali pa bodo po po-trebi priporočeno literaturo. Na sestankih

Srečno in veselo novo leto

želi svojim odjemalcem

TVRDKA

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA, Mestni trg

se bodo pečali izključno z aktualnimi pe-dagoškimi vprašanji za sodobne in specielno krajevine razmere. Priporočajo nadalje, naj se povsod zastopa stališče: Za narod nede-ljeno osemletno šolsko izobrazbo. Za iz-obrazbo učiteljstva pa naj se učiteljske po-potrebi razširi in dopolni s splošno peda-goško šolo. — S tem bi dosegli to, kar se skuša zdaj doseči po teh krožkih.

Cenjenim damam in gospodom želimo **srečno in veselo novo leto** ter se i za naprej priporočamo za cenj. obisk z zagotovilom solidne postrežbe.

Z odličnim spoštovanjem

ALEKS. GJUD st. ALEKS. GJUD ml.
Brivski salon. Damski česalni salon.

NOTE

za petje, klavir, violino i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo zadošča dopisnica.

dobavlja po najnižji ceni (Gg. učitelji poseben popust).

„MATIČNA KNJIGARNA“
LJUBLJANA.

Pojdite v planine

in na smuk. Ne hodite pa brez prist-nih Brajerjevih smuških čevljev ali pa brez pristnih Brajerjevih »gozdarjev«!

J. BRAJER, Ljubljana, Breg štev. 1.

Oglejte si špeciialno trgovino klobukov
J. POK, nasl. MIRKO BOGATAJ
LJUBLJANA, Stari trg 14.

Železnato vino

lekarstva **dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani** krepiča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. — Naročila točno po povzetju

Kune in vse druge kože divjačine

kupuje v vsaki količini

D. Zdravič

Ljubljana, Florjanska ulica št. 9

Naša gospodarska organizacija.

—g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani. Članarino za leto 1927. po 20 Din so plačali: Tit Grčar in Stana Kantetova z Barja; Vita Zupančičeva iz Ljubljane; Anton in Valerija Arslagler iz Trzina; Josip Lapajne iz Cerklj; Iva Valenčičeva iz Velesovega; Franja Urbančičeva iz Kranja; Angela Hafner iz Šmartnega pri Kranju; Janko Štfe iz Trziča; Mica Malenškova iz Predoselj; Terezija Kovačičeva iz Gorič pri Kranju; Andrej Likar iz Sore; Ivan Jocič iz Olševka; Anton Lovše iz Podbrezja; Jakob Slapar iz Primskovega in Ivan Demšar iz Žabnice; Juraj Režek, učitelj v pok. iz Ljubljane je plačal članarino s 100 Din, za kar mu društvo izreka še posebno zahvalo. Vsi letošnji prispevki znašajo doslej 10.796 Din 5 p. Upam, da bodo društveni prispevki v pri-hodnjem letu ne le desetkrat večji, ampak da dosežemo tudi naš 33-letni sen — Uči-teljski konvikt. Vsem požrtvovalnim daro-valcem iskrena hvala in srečno Novo leto 1928. — Josip Kobal, blagajnik.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

TEŽAVE PEVSKEGA ZBORA.

(M. Bajuk.)

III. Nadaljnja težava je prenočnina. Člani so ponajveč izven Ljubljane nastav-ljeni in le malo jih ima v Ljubljani svoje, ki bi pri njih mogli prenočevati. Kaj sedaj? Upali smo in bili prepričani, da prevzamejo kljub stanovanjski bedi ljubljanski tovariši po enega tovariša, po eno tovarišico za eno noč pod streho. O tem smo bili prepričani. Napisali smo nad 200 okrožnic (prošenj) in jih raznesli na vse ljubljanske osnovne in meščanske šole. Uspeh: na ponudbo smo dobili dva službena divana v šolskih pi-sarnah. Pa smo mislili kako drugače. Prosili smo drugod. Akad. kolegij nam je nekate-rikrat odprl gostoljubna vrata, če je le imel praznih sob na razpolago. Toda to je bilo mogoče dvakrat trikrat v letu, ko ni bilo dijakov tu. V Mladiki so našle proti mali odškodnini za perilo zavetja naše pevke, dokler je bilo mogoče. V zadnjem letu nam pa tudi tam več ne morejo postreči. Ni nam preostalo drugega, kot da smo prosili ma-gistrat za odpis 30% davka na hotelska pre-nočišča in nastanili v hotelu pevce, ki ni-majo nikogar v Ljubljani. To pa stane sil-no veliko denarja.

IV. K občutnim denarnim žrtvam pri-pada tudi voznina. Nekateri člani se vozijo od daleč z izredno občutnimi izdatki. Pri-dejo v Ljubljano in morajo plačati tudi pre-hrano, ki jo imajo doma v urejenih razme-rah gotovo ceneje kot v gostilni v Ljubljani. Odbor ne more trpeti, da bi člani, zlasti oženjeni s številno družino trgli sebi in svoji družini občutne zneske od itak pičlih dohodkov, ki jih imajo posamezniki. Zato bo moral odbor skrbeti, da bo tudi tu pomogel. Če bodo društva vplačevala podpornino redno, mu bo mogoče zmagati tudi to oviro, sicer ne ve, kako in kam. Člani, posebno naše članice, so dosedaj že prenesli v tem oziru neizmerne žrtve, ki pa postajajo od meseca do meseca občutnejše, ker se naš položaj v splošnem še ne boljša.

V. Naj navedem še eno težavo, ki tvori za razvoj zbora izredno oviro, to je neza-upanje tovarišev in tovarišic. Saj je res: vsaka stvar ima v začetku nekaj gledalcev, ki gledajo in zmigujejo z ramami, češ, saj ne bo nič. Saj je celo neki dnevnik čutil potrebo pristaviti našemu prvemu oklicu o ustanovitvi zbora, da v realiziranje tega na-črta ne veruje. Tovariši in tovarišice pa bi smeli in sme imeti več zaupanja do stvari, ki se je lotijo tovariši s tako vnemo in s takimi žrtvami. Ti ljudje, ki za pesem to-liko žrtvujejo, dragi moji, ti ljudje ne bodo prišli stvari samo lahkomiiselno, samo za kratek čas, z močno potezo, ti so zgrabili z vso roko, objeli idejo z vsem srcem, ogreli se za njo z vso idealno dušo. Da ste videli, kako so neomajni pri vsaki zapreki, kako so odločno pozitivni pri vsakem vprašanju, ki jim ga stavi odbor.

Pa ne samo nezaupanje, celo nasprot-stvo se je razvilo. Tega ob začetku nismo pričakovali in taki meri. Seveda so tu naj-večkrat vzrok gnile osebne mržnje. A tako lepa stvar bi morala zatemniti vsako ose-bnost in združiti vse, ki imajo za to smisel in zmožnosti. In je žalostno dejstvo, da so nam navadno ravno oni najbolj nasprotni, ki mislijo, da imajo največ vpliva na tova-riše pevce. Žal, imajo uspeh, delovanje zbo-ra zavirajo, a ga ne bodo nikdar več zavrli. Seveda je tu posega vmes tudi politična razcepljenost učiteljstva, in je prebila z raz-kolom v naših vrstah, toda zbor je zgrajen na solidni podlagi in more preboleti tudi kakšno osebno marnjo, ki jo hitro izreže in ozdravi.

VI. Prostori niso zadnji, kar nam je de-lalo skrbi. Zaupali smo in se nismo varali. Glasbena Matica nas sprejema pod svojo streho in nam daje na razpolago, kolikor sob rabimo, če le nima sama pouka. Tako je mogoče, da večbamo obenem v več od-delkih (po glasovih) in gre stvar hitreje iz-pod rok.

Kaj nas torej trenutno najbolj boli? a) Veliki stroški in oddaljenost članov. Gle-dati bo treba, da pridejo sčasoma vsi člani, kar mogoče blizu železnice in kar mogoče blizu Ljubljane. S tem bodo zmanjšani tro-ški vaj in zbor bo mobilnejši. Naš cilj je ustvariti razmere, da bi se mogel zbirati zbor ob malih stroških vsako soboto in ne deljo, da ne bi motil pouka z dopusti, dobil več časa za vajo in več razmaha za napredek; pri tem pa znižal tekoče stroške zboru in članom. Potem mu ne bo treba več trkati pri tovariših. b) Nasprotstva in nezaupanje pri tovariših, ki še tu pa tam zbadajo člane zbora, kadar gredo k vajam. To naj neha!

c) Težave s prenočišči. Ko bi nam mogel vsaj vsak 10. tovariš in vsaka 10. tovarišica iz Ljubljane prenočiti za vajo po enega čla-na bi si prihranili veliko truda in neizmerne stroške, ki jih požre hotel.

A nas tudi te, danes še nepremagane težave ne plašijo. Nekaj bo ozdravil čas, nekaj bomo odpomogli pa mi s pridnim delom.

Nogavice, rokavice, pletenine, bluze, kravate itd. po najnižjih cenah vedno v največji izbiri
F. M. Rozman, Ljubljana, Židovska 7.

20% si prihranite na iz-datkih pri nabavi raznih pletenin, modernih damskih oblek in bluz, perila, rokavic, nogavic, kravat, čepic, dež-nikov, damskih torbic, listnic itd. v modni trgovini
Peter Šterk nasl.

Miloš Karničnik
Ljubljana Stari trg 18

Srečno in veselo novo leto

želi

cenjen. svojim odjemalcem

L. Mikuš

Ljubljana

Mestni trg 15.

Nove knjige.

—k Dr. Ivan Pregelj: Otroci solnca. Novela. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 26. številka Ljudske knjižnice je prinesla dr. Pregeljevo novelo »Otroci soln-ca«. S tem je napravila Ljudska knjižnica velik in pomemben korak naprej. S tem de-lom je prišel enkrat do besede domačin-pi-satelj. »Otroci solnca« je s svojimi intere-santnimi osebami in ostro risanimi značaji, s klenimi, pristno Pregeljevimi dialogi in z mojstrskimi opisi in orisi narave knjiga, ki je slovensko literaturo brezpogojno oboga-tila. Cena 24 Din, vez. 32 Din.

—k Trgovski koledar za leto 1928 je iz-šel. Je to zelo lično v platno vezana knjiži-ca, ki jo je uredil g. Franc Zelenik, založilo pa je koledar Trgovsko društvo Merkur za Slovenijo v Ljubljani. Koledar stane s poš-tnino vred 15 Din za izvod. — Kakor druga leta, je tudi letos vsebina koledarja zelo pestra in poučna.

—k Domače in tuje živali v podobah I. del: »Sesavci«. Cena trdo vezani knjigi 30 Din. Za uprav malenkostni znesek 30 Din nudi ta zanimiva zbirka na 29 tabelah izvr-šenih v naravnih barvah 156 vrst četrver-nožnih živali. t. j. samih sesavcev. Seveda ne obsega zbirka samo četrveronožne živali naših krajev, temveč tudi udomačene in div-je živali vsega tujega sveta.

—k Janko Kersnik: Testament. Po-vest. V Ljubljani 1927. Založila Tiskovna zadruga. Str. 80. Cena broš. 18 Din, v plat-no vez. 26 Din. — Testament spada med najboljše Kersnikove povesti. Zajeta je iz kmetijskega življenja, v kateri je pisatelj plastično opisal vzrast in propad Topol-ščakove kmetije. Toplo priporočamo.

—k Ljudmila Poljanec: Orač na Topoli. Maribor / 1927. — Samozaložba. — Cena 12 Din. — Naroča se pri Ljudmili Poljanec, Maribor, Gregorčičeva ul. 16/II.

Izšla je zbirka deklamovank in kratkih prizorov pod gornjim naslovom, namenje-nih predvsem za državne praznike. Tudi nekaj mladini posvečenih pesmic kot: »V prirodi« (Skautska) in »Pesem podmlad-karjev«, spopolnjujejo to zbirko. — Vedno je bilo med učiteljstvom veliko povpraševanje po kratkih prizorih za svečane pri-like — v gornji zbirki jih je kar šest. So si-cer nekateri za osnovnošolsko mladino pre-težki, vendar bode zbirka prav dobro slu-žila svojemu namenu.

Največja izbira krasnih bluz in otroških obleke
KRIŠTOFIČ - BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

HOTEL TRATNIK Ljubljana, Sv. Petra c. 25
Priporoča lepe zračne sobe.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje, —

Pralnico, likalnico in bogato iz-biro vsako-vrstnega perila, kakor tudi nogavic in žepnih rut priporoča po nizkih cenah
Hed. Šare, Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 5.

—k »Krivoprisežnik«. Narodna igra s petjem in sedmih slikah. Po Anzengruberju priredil in predelal za slovenske odre Adolf Robida. Drugi popravljeni natis. Ljudski oder 2. zvezek. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1927. Cena 18 Din.

Pratika Vodnikove družbe ima poleg koledarskega dela precej poučnih spisov in vsako najde v njej nekaj sebi primernega čtiva. Poleg pratike pa so izšle še sledeče knjige: France Bevč: Hiša v Strugi, dr. Iv. Lah: Vodniki in preroki in pa Zofka Kvedrova: Vladka in Mitka. Štiri knjige in to izbrane vsebine za tako malo članarino ki si je že v prvem letu nabrala veliko število članov, ki se je v drugem letu še povečalo.

Za zajutrek — za iužino
je najboljša ržena
Žitna kava

Iz oblastnih šolskih odborov v Sloveniji.

—ob Oblastni šolski odbor v Mariboru opozarja šolske upravitelje v mariborski oblasti, da se dostavijo krajevnim šolskim odborom ob Novem letu vse potrebne tiskovine in pravilnik za obravnavo šolskih zamud. Krajevni šolski odbori naj čimprej poravnajo stroške za te tiskovine in naj se v ta namen poslužujejo položnic, ki se jim dostavijo s tiskovinami vred.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

= OKRAJNO UCITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO bo imelo svoj redni letni občni zbor v soboto 7. januarja 1928 ob 9½. uri v »Ljudskem domu« v Ljubljani, ker je dvorana v Mestnem domu v popravilu.

= UCITELJSKO DRUŠTVO ZA OBA MARIBORSKA SREZA zboruje v soboto, dne 14. januarja 1928 ob 10. uri v mali dvorani Narodnega doma po sledečem redu: Zapisnik, dopisi, poročilo o seji širšega sosveta v Celju, smernice samoozbrazževalnega dela, diskusija o razstavi ob priliki prvega zborovanja slučajnosti. Pol ure pred zborovanjem je istotam odborova seja.

Poročila:

+ KRANJSKO UCITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo 3. decembra 1927 v Šmartnem.

1. Situacijsko poročilo poda tov. predsednik. Pohvalno označi vzorno disciplino ob volitvah v discipl. sodišče. Od 99 org. aktivnih članov je 97 glasovalo za listo UJU. Pohvalno se izjavi o delovanju gg. blagajnika in tajnika obl. šol. odbora, ki v svojem področju odločno zastopata interese šolstva in učiteljstva kar je razvidel iz debat na upraviteljskem sestanku in Lj. Iz poročila o celj. zborovanju šir. sosveta je članstvo dobilo jasno sliko o razmerah UJU in UK in UT.

2. Statistika. V okraju je 142 uč. moči (lajških). Pri nas je organiziranih 103 aktivni in 9 upokoj. članov. Zborovanja se je radi izredno slabih prometnih in vremenskih neprilik udeležilo 58 čl. Tržiča ne moremo oprostiti odsotnosti, ker leži ob proggi, do čim so mnogi v mrazu prišli iz daljave 15 do 20 km.

3. Iz blagajniškega poročila posnemamo da samo 3 člani še niso zadostili svojim dolžnostim. Objava imen se preloži.

4. Gdč. Urbančičeva drastično opiše potek skupljanske skupščine, s končnim pristavkom, da je škoda izdatkov za delegate, dokler se bodo sprejemale resolucije in predlogi z vpitjem »prima sele«

Predsednik tov. Lapajne zavrne poročevalko, češ, da poročilo ni točno, ker se je bavila le s potekom par dni. Dolžnost delegatov je, da presodi delovanje glavne uprave tekom celega leta. Članstvo mora dobiti jasno sliko o stanju organizacije tako s stanovsko-pravnega kakor materialnega ozira. Vsak delegat bi moral natančno poročiti o tajijsko poročilo (izveštaj), med vsem letom pa opazovati delovanje glavne uprave po poročilih poverjenistev in Nar. Pros. svete. Če so na skupščini nesoglasja radi zasebnih zadev posameznikov, ne moremo se negirati uspehov za celokupne interese. Dolžnost organizacije s ca. 15.000 članov je, da sicer predvsem stan, ne pa vsakega posameznika, ki morda zabrede v krajevno politična nesoglasja s svojo okolico. Cudežev ne zmore niti parlament, ki ga pri dalekosežnih naredbah niti ne upoštevajo in ki je zato tu, da kontrolira delo vlade.

Po izveštaju vpiše nato delovanje gl. uprave v njenem lastnem področju in onem posameznih poverjenistev.

Iz debate se izcimijo sledeči predlogi:

1. Pristop h glav. skupščinam je dovoljen le delegatom proti izkaznici.
2. Glasuje se z dviganjem rok ali posimensko (važ. zad.).
3. delegatom je dovoliti prosto besedo;
4. govori naj bodo kratki, jedrnat;
5. izveštaj je društv. odborom predložiti vsaj 14 dni pred skupščino, da ga proče in podajo delegatom navodil;
6. društvo odklanja stroške za zidavo »Deškega doma v Beogradu« in zdravilišča v Koviljači, ker spada to v področje in korist posameznih poverjenistev, ne pa celotne organizacije;
7. stroški za skupščine so previsoko odmerjeni; banketi naj se odpravijo, ker so brezplodni;
8. glavno upravo je depolitizirati.

Reforma šole. 1. Gdč. tov. Ferjančičeva poda temeljito oceno društvene razstave z ozirom na osnovne principe delovne šole. Sklep: Ročna dela naj se kot samostojni predmet odpravijo.

Tov. Jerše poroča o pedagoškem tečaju v Mariboru. Ker smo se z delovno šolo v preteklem letu mnogo bavili, nismo zvedeli nič novega.

Sklepi: 1. učni načrt je največja ovira del. pouka;

2. šolska uprava naj dovoli poizkusna razrede, v katerih bi se poljubno hospitiralo;

3. država naj omogoči proučevanje šolstva v inozemstvu;

4. reformirajo naj se učiteljstva;

5. prosvetna uprava naj bi dajala več pedagoških pobud, manj birokratičnih odlokov;

6. okrajna učiteljska knjižnica naj nabavlja predvsem moderna pedagoška dela, če mogoče v več izvodih;

7. vsa društva v obližju Ljubljane naj v marcu ali aprilu skupno zborujejo v Ljubljani. Ob tej priliki naj posamezniki razstavijo in utemeljujejo svoja dela in nove metode. Dobrodošli so protigovorniki in zastopniki prosvetnih oblasti.

8. Ker je poslovanje društev večinoma šolskega značaja, naj se zaprosi za oprostiti poštinskih pristojbin.

Samoozbrazba: 1. Določijo se sklicatelji krožkov.

2. Krožkom je priznati več svobode.

3. Razprave naj ne bodo političnega značaja.

Debaterji: Lapajne Lovše, Slapar, Miklavčič, Urbančič Ferjančič, Rupret, Jerše, Horvat, Molnšek, Auersperg.

+ UCITELJSKO DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ je zborovalo dne 7. decembra 1927 v šoli na Zidanem mostu.

Situacijsko poročilo. Predsednik tov. Rob. Plavšak pozdravi vse navzoče — posebno še novopristopivše člane ter oriše izpremembe v organizaciji od zadnjega zborovanja.

- a) Zadeva tov. Flereta.
- b) Stanje Učit. tisk. in Tuša.
- c) Tov. Kislinger: Poročilo o seji širšega sosveta v Celju.

d) O predlogu našega učiteljskega društva glede poskusne volitve v naši organizaciji poročata pri prihodnjem zborovanju tov. Kislinger in Jurko.

e) Osnutek pravil UJU — poroča prihodnjič tov. Kislinger. Vsi člani pa naj osnutek pregledajo in se udeležijo debate.

Pregledajo se od poverjenistva došli dopisi in se napravijo potrebni sklepi. Tov. blagajnik poda kratko poročilo o stanju blagajne.

Statistika. a) Število učiteljstva v okraju 121. b) Število članstva 108. (Od zadnjega zborovanja + 7). c) Število udeležencev 78.

Samoozbrazba. Tov. Šuligoj: O pomenu, potrebi in ciljih samoozbrazbe. Delujeta 2 krožka (Trbovlje-Vode in Trbovlje). Sklenemo, da odpošljemo vsem članom brošuro.

Reforma šole. Referat tov. Gustava Šilaha iz Celja (Pravilno in nepravilno poslovanje delovne šole) odpade, radi nenadnih zadržkov predavatelja.

Tov. nadzornik Potočnik nam pojasni obravnavo zamud; o dopustih in obrazloži sestavo ocen. Glede odsluženja dobe neopravičenih zamud se razvije daljša debata, v katero posežejo tov. Potočnik, Vidmar, Plavšak, Jurko, Kislinger in Lebar.

Tov. nadzornik priporoča, naj bi se vprašanje bolezenskih dopustov obravnavalo tudi pri UJU. Nadalje toplo propagira in zagovarja delovno šolo ter daje pojasnila glede izvedbe njegove tozadevne okrožnice. — Pri debati se oglašijo tovariši Vidmar, Kislinger, Plavšak in Jurko.

Izvenšolsko delo. Na okrožnico poverjenistva št. 459 glede statistike izvenšolskega dela odgovorijo poverjeniki posameznih šol do 15. decembra. Nato sestavi tajnik celotno statistiko.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

—o Družba sv. Cirila in Metoda je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poskusili obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da vam pomore!

LOVSKE PUŠKE

flobert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribji lov kupiš pri: F. K. Kaiser, puškar Ljubljana, Šelenburgova 6. — Kupujem in prevzemam staro orožje v komisijsko prodajo.

PREMOG, DRVA, KOKS

D. Čebin, Wolfova 1-II. Tel. 27-56.

ALEKSANDER OBLAT

Ljubljana, Sv. Petra cesta 18

priporoča

svoje veliko skladišče čevljev

Srečno in veselo
novo leto

želi

ED. ŠKOPEK, urar
Ljubljana, Mestni trg 8

se priporoča za
obilen obisk.

Damski salon

s krasno izbiro vseh vrst klobukov
lastnega izdelka in solidnimi cenami,
kjer se dobijo tudi vse formice. Cenj.
učiteljstvo dobi popust. Se priporoča

»Pompadour«
Ljubljana, Florijanska 3

NAZNANILO.

Vljudo naznanjam cenj občinstvu, da sem otvoril v posebnem oddelku popolnoma na novo urejen in z vsem komfortom opremljen

damsko-frizerski salon.

Izvrševal bom po specialno izurjenih močeh vsa v to stroko spadajoča dela, kakor: striženje vseh vrst frizur, ondulacijo, masažo lica z električnimi aparati, manikiranje i. t. d.

Vsa dela bom izvrševal strokovno in solidno, vsled česar se priporočam za obilen obisk.

IVAN DORČEC

salon za gospode in dame,
Dalmatinova ulica 13
(poleg hotela »Štrukelj«)

Franc Lukič

Ljubljana
Stritarjeva ulica št. 9

Priporoča se
konfekcija
in
modna
trgovina

Hotel 'Slon' Ljubljana

Kavarna - Kopališče - Restavracija

M. TIČAR, LJUBLJANA
VELETRGOVINA S PAPIRJEM

priporoča vse šolske potrebščine.
NA DROBNO. NA DEBELO.
Zvezki po tovarniških cenah.

Srečno in veselo
novo leto

želi vsem svojim
cenj. odjemalcem

manufakturna trgovina

I. TOMŠIČ

LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 38

Srečno in veselo novo leto
želi svojim cenjenim odjemalcem

L. GROBELNIK

LJUBLJANA, MESTNI TRG

Trgovina na drobno in na debelo

GOSTILNA
MRAK

Ljubljana
Rimska cesta 4

toči najfinejša štajerska
in dolenska vina

Naj koncem leta vsak priseže,
da s prvim dnem svečano se zaveže:
Uživati na zemlji raj
in piti pravi „BUDDHA“ čaj!

TEA IMPORT
družba z o. z.

Pod tovarniškimi cenami
prodajam za novo leto
priznano izvrstne

IDEAL čevlje

PRODAJALNA THE IDEAL-ČEVLJEV
LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 28

Priporočamo tverdke, ki inserirajo v našem listu.

Salon „MILA“

Specijalni damsko-frizerski salon. — Trajna ondulacija, vodena ondulacija, barvanje las. Specijalist v tej stroki.

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 7

Naznanilo otvoritve gostilne

na dvorišču hotela „Tratnik“, Sv. Petra c. 25, dne 27. nov. 1927 — kjer se bodo točila prvovrstna dalmatinska vina šibeniškega okraja iz lastnih vinogradov. Na drobno in debelo. Priporočila se za obilni obisk

A. SUNARA.

Zahtevajte povsod čevlje z zaščitno znamko

ker je to najcenejši, najboljši in najelegantnejši domači izdelek.

Cenike razpošiljamo na zahtevo brezplačno.

Lastne prodajalne:

Ljubljana: Breg 20, Aleksandrova c. 1.
Zagreb: Strossmayerova 2.
Beograd: Kn. Mihajlova 44, Kralja Milana 120.
Skoplje: Kralja Petra ulica.

Narodna knjigarna d. z. o. z.

knjigarna in trgovina s papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami

LJUBLJANA
Stritarjeva ulica št. 2.

Oblastno dovoljena

razprodaja

vsled opustitve trgovine. — Razprodaja bo trajala samo do srede februarja 1928. — Znatno znižane cene. — Ugodna prilika za knjižnice in druge interese.

Prvovrstna dalmatinska vina

čez ulico 1 Din ceneje. Toči od 20. t. m. naprej
gostilna „Pri Štefanu“

Vljudno naznanjam, da sem otvorila trgovino

modernega damskega perila, nevestinih oprem in vezenin

na Kongresnem trgu št. 3.

Priporočam se cenj. damam za obilen obisk

A. Zorčič, Ljubljana.

Vsakdo naj se prepriča kako prvovrstne kvalitete so

letošnja vina

pri

Košaku

Krekov trg

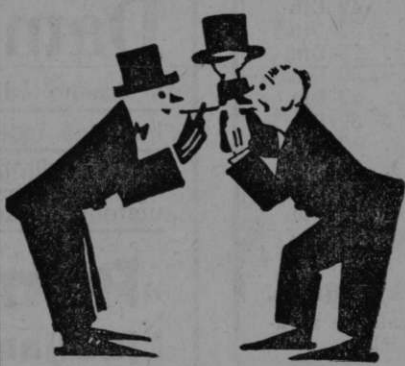
Vino prvih vinogradnikov

Kupujte vse manufakturno blago neposredno pri dobavitelju, ker prihranite na denarju in času, na obroke, katero Vam nudi najceneje

Oblačilnica „ILIRIJA“

LJUBLJANA, Mestni trg 17/I.

Pazite na točen naslov!

Najboljši in najcenejši nakup za gospode v posebnem oddelku tverdke

A. ŠINKOVEC nasl.

K. SOSS

LJUBLJANA

Otvoril sem DELIKATESO

„Pri turistu“ **K. JARC** „Pri turistu“

v Ljubljani, Dunajska c. 7.

Priznana prvovrstne **kranjske klobase** na drobno in debelo.

Turistovski provijant.

Cene konkurenčne!

Manufakturna trgovina

JOSIP ŠLIBAR

Ljubljana, Stari trg 21 (poleg Zalaznika)

nudi

vsakovrstno blago po najnižji ceni.

Vsem učiteljem na obroke!

Učiteljska tiskarna in knjigarna

v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6, želi vsem svojim naročnikom in odjemalcem

srečno
in veselo
Novo leto
1928

En gros **Specijalna** En detal
trgovina vozičkov in koles

V zalogi kolesne opreme in igrače za otroke
Renoviranje koles, vozičkov in živalnih strojev

ZEMELROK OTON

Lasna tovarna: Tržaška cesta - Gilnce.
Prodajalna: Ljubljana, Marijska trg št. 8.

ENGELBERT FRANCHETTI

Friseur za dame in gospode
v Ljubljani, Dunajska cesta 20.

Elegantno urejena brivnica in posebni oddelki za damsko friziranje, barvanje in izvrševanje lasnih izdelkov.

Srečno in veselo novo leto

vošči svojim
odjemalcem

Ljubljanski
oblačilni bazar
Ljubljana,
Mestni trg šte. 6

„LJUDSKA SAMOPOMOČ“

podporno društvo za slučaj smrti v Mariboru sprejema vse zdrave osebe nad 50 do 80 let stare in bivajoče v Sloveniji

samo še do 31. decembra 1927.

Podporna vsota znaša 2000 do 16000 Din. — Društvo šteje danes že nad 2000 članov. Zahtevajte takoj pristopno izjavo zastoj iz pisarne „Ljudska samopomoč“ v Mariboru, Aleksandrova cesta 45/II.

DELIKATESE — BONBONIERE
VINARA
V. A. JANEŠ
LJUBLJANA, Gledališka ulica 8

P. n.

Čast mi je naznaniti, da sem preselil svojo že nad 20 let obstoječo brivnico na Rimske cesti št. 21 (hiša g. Marčana) v nove prostore, ter ustanovil posebni oddelki za **damsko friziranje** s posebnim vdom, v katerem se bodo izvrševala na najmodernejši način vsa v damsko stroko spadajoča dela, kakor striženje dežje frizure (Bubikopf), česanje vseh modernih frizur, umivanje glave, manikiranje, onduliranje in izdelovanje raznih lasnih izdelkov. Oddelki za dame, kakor tudi oddelki za gospode, sem moderno in vsem higijeničnim predpisom ustrezajoč uredil in opremil z najnovejšimi aparati za sušenje in umivanje las.

Sprejemam še nadalje gg. abonente za striženje las. Za striženje las gg. dijakov računam od ponedeljka do petka izpod določene cene. Za obilen poset se priporoča

Franc Loborec

frizerski salon za gospode in dame, Ljubljana, Rimska cesta šte. 21.

Srečno in veselo novo leto 1928

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

Drago Schwab

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Breznik & Fritsch

Ljubljana, Stritarjeva ul. 7.

P. n. učitelj(ce) dobe blago tudi na obroke.

Šolski upravitelji!

Šolske zvezke in vse šolske potrebščine, risarski in pisarniški papir vseh vrst, kuverte, vsakovrstna peresa, črnilo in črnilni prašek, svinčnike, črne in barvane, risalna orodja, barvan papir za lepljenje i. t. d. dobite najceneje v papirnici

IV. GAJŠEK NASL.

LJUBLJANA
SV. PETRA ŠT. 2

Srečno in veselo
Novo leto želita

Malči in Jakob Zalaznik
kavarna, slaščičarna in pekarna
Ljubljana.